

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра дошкільної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б. Жильцов
2014 року



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП 3.2.24 ОСНОВИ ПРИРОДОЗНАВСТВА З МЕТОДИКОЮ

напряом підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта»
Педагогічний інститут

Київ-2014

УДК 373:372.
ББК 74.147

Основи природознавства з методикою: роб. прог. навч. дисцип. [для студентів за напр. підгот. 6.010101 «Дошкільна освіта»] / уклад. С.О. Довбня. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014 - 25 с.


Розробник:

Довбня Софія Олегівна, старший викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри дошкільної освіти

Протокол від «03» вересня 2014 року №1

Завідувач кафедри дошкільної освіти

 О. А. Половіна

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

 М.А. Машовець

*Результат перевірки з РМТ
структура / якість*

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис навчальної дисципліни	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни.	8
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I. Теоретичні засади формування еколого-природничої компетенції у дітей дошкільного віку.</i>	<i>9</i>
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Основи природознавства з методикою»	12
V. Плани семінарських занять.	13
VI. Завдання для самостійної роботи.	15
Карта самостійної роботи	16
VII. Індивідуальна науково-дослідна робота (навчальний проект)	17
VIII. Система поточного та підсумкового контролю.	19
IX. Методи навчання.	22
X. Методичне забезпечення курсу	21
XI. Питання до екзамену.....	21
XII. Рекомендована література	
Основна.	26
Додаткова.	27

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Основи природознавства з методикою» є нормативним документом КУ імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою дошкільної освіти на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану для всіх спеціальностей денної форми навчання.

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій МОН України (лист № 1/9-736 від 06.12.2007 р.) «Про Перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра».

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Основи природознавства з методикою», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

«Основи природознавства з методикою» ґрунтується на класичних та сучасних наукових дослідженнях у галузі: «Основи екології», «Психологія дитяча», «Педагогіка дошкільна», є складовою частиною дисциплін психолого-педагогічного циклу нормативного блоку. Її вивчення передбачає розв'язання низки завдань *фундаментальної професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації*, зокрема: опанування системою знань про природу, професійної підготовки висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців у галузі дошкільної освіти відповідно до вітчизняних та європейських стандартів; форми, методи і засоби формування особистості майбутнього фахівця; професійно-педагогічну діяльність вихователя дошкільного навчального закладу.

Мета: формування професійної компетентності майбутніх фахівців в галузі дошкільної освіти, що ґрунтується на вивченні об'єктів та явищ

природи, змістів та методів формування екологічних уявлень у дітей дошкільного віку, форм організації освітнього процесу в умовах суспільного дошкільного виховання та сім'ї.

Завдання:

теоретико-методологічні – є систематизація знань студентів про природу; окреслення змісту інформації про об'єкти та явища оточуючої природи, доступної розумінню дітей дошкільного віку, їх потребам та інтересам;

методичні – оволодіння студентами методами формування екологічних уявлень у дітей дошкільного віку; розкриття перспектив використання потенціалу природи для гуманізації педагогічного процесу;

практичні – формування умінь доцільно використовувати форми організації співпраці дорослого і дитини в процесі пізнання світу природи.

У процесі вивчення курсу важливо зосередити увагу на **засвоєнні знань** із таких питань: природа Космосу, космічні об'єкти та явища доступні сприйняттю та розумінню дітьми дошкільного віку, природні умови України, рослинний світ України, тваринний світ України, теоретичні та методичні засади формування екологічних уявлень у дітей дошкільного віку, форми організації та планування роботи з формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Основи природознавства з методикою» студент повинен

знати: природу Космосу, космічні об'єкти та явища доступні сприйняттю та розумінню дітьми дошкільного віку, природні умови України, рослинний світ України, тваринний світ України, теоретичні та методичні засади формування екологічних уявлень у дітей дошкільного віку, форми організації та планування освітнього процесу з формування у дітей усвідомлено-відповідального ставлення до природи.

вміти: користуватися інформаційними з джерелами науково-природничого, фахового спрямування для пошуку потрібної інформації; опрацьовувати отриманий матеріал; самостійно вести спостереження за об'єктами та явищами неживої природи, рослинним та тваринним світом та фіксувати їх; облаштувати куточок природи в ДНЗ; вирощувати рослини та доглядати за мешканцями кутка природи; володіти методикою ознайомлення дітей з природою в різних вікових групах дошкільного закладу; планувати, організовувати та здійснювати освітній процес щодо формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку; організовувати процес пізнання дітьми дошкільного віку світу природи на засадах особистісно орієнтованої освіти; підбирати та виготовляти дидактичний матеріал для активізації і формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку, описувати методику його використання.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 36 год., із них 8 год. – лекції, 6 год.- семінарські заняття, 2 год. – індивідуальна робота, 18 год. – самостійна робота, 2 год. – модульний контроль.

Вивчення бакалаврами навчальної дисципліни «Основи природознавства з методикою» завершується складанням екзамену.

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 1	Галузь знань 0101 «Педагогічна освіта»	Нормативна	
Модулів – 1	Напрямок підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта»		
Змістових модулів – 1		3-й	
Загальна кількість годин – 36		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»	5-й	
		Лекції	
		8 год.	
		Семінарські	
		6 год.	
		Самостійна робота	
		18 год.	
		Модульний контроль:	
2 год.			
Індивідуальні завдання:			
2 год.			
Вид контролю: екзамен			

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього ауд. год.	ауд. год.			с.р.	мкр
		лекції	сем.	інд		
1	2	3	4	5	6	7
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ПРИРОДНИЧОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ						
Лекція 1. Формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку як проблема психолого-педагогічного дослідження	4	2	2		3	
Лекція 2-3. Інноваційні підходи до формування компетенції дитини за освітньою лінією «Дитина у природному довкіллі»	6	4	2		12	
Лекція 4. Планування освітнього процесу в дошкільному навчальному закладі за освітньою лінією «Дитина у природному довкіллі»	6	2	2	2	3	
Разом за змістовим модулем 1	16	8	6	2	18	2
Усього годин	36					

ВСЬОГО: 1 кредит

III. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-
ПРИРОДНИЧОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Лекція 1. Формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку як проблема психолого-педагогічного дослідження (2 год.)

Актуальність проблеми формування еколого-природничої компетенції у дітей дошкільного віку. Особливості розвитку дитини дошкільного віку в процесі набуття еколого-природничої компетенції. Зміст знань і практичних умінь дітей дошкільного віку за освітньою лінією «Дитина у природному довкіллі» Базового компонента дошкільної освіти.

Ключові поняття теми: екологічна свідомість, екологічна компетенція, компетентність.

Семінар 1. Сучасні наукові дослідження з питань формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку (2 год.)

Рекомендована література

Основна література: 1, 3, 4, 5.

Додаткова література: 5, 6, 7.

Лекція 2-3. Інноваційні підходи до формування компетенції дитини за освітньою лінією «Дитина у природному довкіллі» (4 год.)

Аналіз наукових досліджень. Педагогічні технології – організаційно-методичний інструментарій змісту дошкільної освіти. Методи формування

екологічних уявлень: метод формування мислеобразів; метод екологічної лабіалізації; метод екологічних асоціацій; метод художньої репрезентації природних об'єктів; метод екологічної емпатії; метод екологічної рефлексії; ігровий метод. Класифікація педагогічних технологій: традиційні технології; новітні технології. Авторські технології – технологія використання казки у формуванні основ екологічної культури дітей дошкільного віку (Г. Беленька, Т. Науменко); технологія використання пейзажного живопису у формуванні естетичного ставлення до природи (Г. Беленька, О. Половіна). Форми організації роботи вихователя щодо формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку (заняття з милування природою; заняття-подорожі; заняття-мрії; тематичні заняття; екскурсії, прогулянки тощо).

Ключові поняття теми: педагогічні технології, методи формування екологічних уявлень.

Семінар 2. Організація різних форм роботи вихователя щодо формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку (2 год.)

Рекомендована література

Основна література: 1, 4, 5.

Додаткова література: 1, 2, 5.

Лекція 4. Планування освітнього процесу в дошкільному навчальному закладі за освітньою лінією «Дитина у природному довкіллі» (2 год.)

Своєрідність планування освітнього процесу в дошкільному навчальному закладі за освітньою лінією «Дитина у природному довкіллі»: врахування основних етапів засвоєння знань; передбачення використання методів, що забезпечують безпосереднє сприйняття об'єктів природи, інтеграція з іншими розділами програми. Вимоги до планування освітнього

процесу в дошкільному навчальному закладі за освітньою лінією «Дитина у природному довкіллі». Планування системи занять на сезон та повсякденної роботи щодо формування еколого-природничої компетентності у дітей дошкільного віку. Місце індивідуальної роботи в плануванні. Форми планування освітнього процесу: перспективний, календарний план.

Ключові поняття теми: перспективний, календарний план, освітній процес.

Семінар 3. Презентація планування освітнього процесу в дошкільному навчальному закладі за освітньою лінією «Дитина у природному довкіллі»

Рекомендована література

Основна література: 1, 2, 4.

Додаткова література: 1, 2, 3, 6, 7.

**V. ПЛАНИ
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-
ПРИРОДНИЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО
ВІКУ**

Семінарське заняття 1.

Тема: Сучасні наукові дослідження з питань формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

1. Характеристика психолого-педагогічних досліджень з проблеми:
Г. Беленька, Н. Горопаха, Н. Лисенко, С. Ніколаєва, З. Плохій Н. Яришева.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Основна література: 4, 5.

Додаткова література: 5, 6, 7.

Семінарське заняття 2.

Тема: Організація різних форм роботи вихователя щодо формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

1. Характеристика традиційних технологій екологічного виховання, що ґрунтуються на використанні класичних безпосередніх й опосередкованих методів, форм роботи та сприяють формуванню усвідомлено-відповідального ставлення до природи.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Основна література: 5.

Додаткова література: 1, 2, 3.

Семінарське заняття 3.

Тема: Презентація планування освітнього процесу в дошкільному навчальному закладі за освітньою лінією «Дитина у природному довкіллі» (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

1. Охарактеризувати планування освітнього процесу в різних вікових групах ДНЗ за освітньою лінією «Дитина у природному довкіллі» (за публікаціями з періодичних журналів)

II. Виконання практичної роботи.

1. Презентація планування освітнього процесу в різних вікових групах в ДНЗ за освітньою лінією «Дитина у природному довкіллі» на тиждень за орієнтовною схемою: зміст, форми, методи роботи:

а) тема; б) спостереження; в) праця; г) досліди; д) ігри; е) розповіді вихователя, читання природознавчої літератури; є) заняття; ж) індивідуальна робота (вікова група за вибором студента).

Основна література: 1, 3, 4, 5.

Додаткова література: 1, 2, 3, 4.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ПРИРОДНИЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ - 18 год.

Тема 1. Формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку як проблема психолого-педагогічного дослідження – 3 год.

1. Опрацювати джерела: (основна література: 4, 5; додаткова література: 5, 6, 7), фахові періодичні видання журнал «Дошкільне виховання» (за п'ять останніх років) з питань формування еколого-природничої компетентності дітей дошкільного віку та зробити анотації зазначених джерел й записати в зошит для самостійних робіт – 3 год.

Тема 2-3. Інноваційні підходи до формування компетенції дитини за освітньою лінією «Дитина у природному довкіллі» – 12 год.

1. Розробити конспект заняття-дослідження на тему: Сонце та його сім'я (вікова група за вибором студента) – 3 год.

2. Розробити конспект заняття – казки на тему: Дітям про сестрицю – голубу водицю (вікова група за вибором студента) – 3 год.

3. Розробити конспект заняття – милування на тему: Осіння палітра (вікова група за вибором студента) – 3 год.

4. Розробити конспект тематичного заняття на тему: Ліс - багатоповерховий дім (з використанням *методу екологічних асоціацій*) – 3 год.

Тема 4. Планування освітнього процесу в дошкільному навчальному закладі за освітньою лінією «Дитина у природному довкіллі» – 3 год.

1. Розроблення форми ведення планування освітнього процесу в різних вікових групах в ДНЗ за освітньою лінією «Дитина у природному довкіллі» на тиждень за орієнтовною схемою: зміст, форми, методи роботи:

а) тема; б) спостереження; в) праця; г) досліди; д) ігри; е) розповіді вихователя, читання природознавчої літератури; є) заняття; ж) індивідуальна робота (вікова група за вибором студента) – 3 год.

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи бакалаврами, подано у вигляді табл. 6.1.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.			
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ПРИРОДНИЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ - 18 год.			
Тема 1. Формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку як проблема психолого-педагогічного дослідження – 3 год.	Семінарське заняття, модульний контроль, екзамен	5	
Тема 2-3. Інноваційні підходи до формування компетенції дитини за освітньою лінією «Дитина у природному довкіллі» – 12 год.	Семінарське заняття, модульний контроль, екзамен	20	
Тема 4. Планування освітнього процесу в дошкільному навчальному закладі за освітньою лінією «Дитина у природному довкіллі» – 3 год.	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль, екзамен	15	
<i>Разом: 18 год.</i>	<i>Разом: 40 балів</i>		

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни «Основи природознавства зметодикою» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю
5 семестр

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	4	4
2.	Відвідування семінарських занять	1	3	3
3.	Виконання домашнього завдання	5	8	40
5.	Відповідь на семінарському занятті	10	2	20
7.	Модульна контрольна робота	25	1	25

Максимальна кількість балів 92

Дисципліна з екзаменом $92:60=1,53$; Студент набрав 92 балів; Розрахунок $92:1,53 = 60$ балів; Оцінка за шкалою: А; Екзамен – 40 балів

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.
- **Комп'ютерного контролю:** тестові програми.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 74	«задовільно»	ED
75 – 89	«добре»	CB
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень бакалаврів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та

	додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на семінарських, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

У табл. 8.4 представлено розподіл балів, що присвоюються бакалаврам упродовж вивчення дисципліни «Основи природознавства з методикою».

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота			Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1			40	100
T1	T2-3	T4		
17	23	27		
МКР – 1 (25 балів)				
Максимальна кількість балів без екзамену 92; (коефіцієнт – 1,53)				

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ***I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності*****1) За джерелом інформації:**

•*Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

•*Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

•*Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- 1) опорні конспекти лекцій;
- 2) навчальні посібники;
- 3) робоча навчальна програма;
- 4) збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- 5) завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Основи природознавства з методикою».

XI. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Змодельуйте план-ескіз найдоцільнішого, на вашу думку, розміщення кімнатних рослин й тварин у куточку природи старшої групи. Обґрунтуйте свій задум (Вікова група за вибором студента).
2. Складіть план-конспект заняття «Спостереження за рибкою». Визначте вік дітей, програмові завдання, методи і прийоми, підготовку до заняття.
3. Сформулюйте доручення для дітей молодшого дошкільного віку пов'язане з працею в куточку природи.
4. Сформулюйте доручення для дітей середнього дошкільного віку пов'язане з працею в куточку природи.
5. Складіть бесіду про роботу чергового у куточку природи для старшого дошкільного віку.
6. Визначте методи ознайомлення дітей дошкільного віку з птахами куточка природи (за вибором студента). Означити правила утримання птахів в куточку природи.
7. Визначте методи ознайомлення дітей дошкільного віку з ссавцями (за вибором студента). Означити правила утримання ссавців в куточку природи.
8. Складіть фрагмент заняття на тему «Ознайомлення дітей з ящіркою». Вкажіть вік дітей, програмові завдання, підготовку дітей і вихователя,

послідовність ознайомлення. Розкрити особливості утримання в куточку природи земноводних та плазунів як тимчасових мешканців куточка природи.

9. Складіть фрагмент заняття на тему «Ознайомлення дітей з комахою». Вкажіть вік дітей, програмові завдання, підготовку дітей і вихователя, послідовність ознайомлення. Розкрийте особливості утримання в куточку природи комах як тимчасових мешканців.
10. Змоделюйте город на ділянці ДНЗ для дітей молодшого дошкільного віку. Обґрунтуйте свій вибір.
11. Змоделюйте город на ділянці ДНЗ для дітей середнього дошкільного віку. Обґрунтуйте свій вибір.
12. Змоделюйте город на ділянці ДНЗ для дітей старшого дошкільного віку. Обґрунтуйте свій вибір.
13. Змоделюйте квітник на ділянці ДНЗ для дітей молодшого дошкільного віку. Обґрунтуйте свій вибір.
14. Змоделюйте квітник на ділянці ДНЗ для дітей середнього дошкільного віку. Обґрунтуйте свій вибір.
15. Змоделюйте квітник на ділянці ДНЗ для дітей старшого дошкільного віку. Обґрунтуйте свій вибір.
16. Складіть алгоритм спостереження для дітей молодшого дошкільного віку. Визначте об'єкт, програмові завдання, підготовку дітей і вихователя, послідовність ознайомлення.
17. Складіть алгоритм спостереження для дітей середнього дошкільного віку. Визначте об'єкт, програмові завдання, підготовку дітей і вихователя, послідовність ознайомлення.
18. Визначте методи та прийоми, що сприяють активізації пізнавальної діяльності дітей в ході спостережень. Складіть план–конспект

спостереження за комахами–запилувачами для дітей старшого дошкільного віку.

19. Розробіть план–конспект колективної праці з дітьми молодшого дошкільного віку. Тема за вибором студента. Назвіть відмінності в організації праці в природі для дітей молодшого та старшого дошкільного віку.
20. Розробіть план–конспект колективної праці з дітьми середнього дошкільного віку. Тема за вибором студента. Вкажіть відмінності в організації праці в природі для дітей середнього та старшого дошкільного віку.
21. Складіть план–конспект нескладних дослідів для дітей молодшого дошкільного віку. Обґрунтуйте свій вибір (тема за вибором студента).
22. Складіть план–конспект нескладних дослідів для дітей середнього дошкільного віку. Обґрунтуйте свій вибір (тема за вибором студента).
23. Складіть план–конспект нескладних дослідів для дітей старшого дошкільного віку. Обґрунтуйте свій вибір (тема за вибором студента).
24. Охарактеризуйте види ігор з природничим матеріалом та умови для їх організації. Складіть план-конспект заняття з використанням ігор з природничим матеріалом. Вкажіть тему заняття, вікову групу. Обґрунтуйте свій вибір.
25. Обґрунтуйте значення дидактичної гри природничого змісту, алгоритм її організації та методику проведення в молодшій групі. Підберіть дидактичні ігри для дітей молодшого дошкільного віку. Обґрунтуйте свій вибір.
26. Розкрийте методику проведення дидактичних ігор природничого змісту з дітьми середньої групи. Підберіть дидактичні ігри для дітей середньої групи. Обґрунтуйте свій вибір.

27. Розкрийте методику проведення дидактичних ігор природничого змісту з дітьми старшої групи. Підберіть дидактичні ігри для дітей старшої групи. Обґрунтуйте свій вибір.
28. Складіть конспект дидактичної гри для дітей дошкільного віку «Відгадай якої квітки не стало». Зазначте вік дітей, мету, матеріал до гри, хід дидактичної гри.
29. Складіть конспект дидактичної гри природничого змісту для дітей молодшого дошкільного віку. Зазначте назву гри, мету, матеріал до гри, хід дидактичної гри.
30. Підберіть прийоми активізації дітей під час розповіді вихователя. Складіть розповіді про природу для дітей молодшого дошкільного віку. Зазначте тему розповіді, вік дітей, мету. Підберіть запитання для дітей.
31. Підберіть прийоми активізації дітей під час розповіді вихователя. Складіть розповіді про природу для дітей середнього дошкільного віку. Зазначте тему розповіді, вік дітей, мету. Підберіть запитання для дітей.
32. Підберіть прийоми активізації дітей в ході розповіді вихователя. Складіть розповіді про природу для дітей старшого дошкільного віку. Зазначте тему розповіді, вік дітей, мету. Підберіть запитання для дітей.
33. Складіть словесні логічні завдання про явища в природі (об'єкт за вибором студента).
34. Складіть словесні логічні завдання про рослинний світ (об'єкт за вибором студента).
35. Складіть словесні логічні завдання про тваринний світ (об'єкт за вибором студента).
36. Підберіть прийоми активізації дітей в ході бесіди. Скласти фрагмент бесіди для дітей старшого дошкільного віку.

37. Складіть план-конспект екскурсії. Тема, вікова група за вибором студента. Обґрунтуйте навчально-виховне значення екскурсій, їх відмінність від прогулянок.
38. Розробіть план роботи вихователя на один день з розділу «Віконечко у природу». Обґрунтуйте доцільність даного планування.
39. Складіть план-конспект заняття «Спостереження за рибкою». Визначте вік дітей, програмові завдання, методи і прийоми, підготовку до заняття.
40. Підберіть запитання для індивідуального спостереження з дітьми молодшого дошкільного віку.
41. Підберіть запитання для індивідуального спостереження з дітьми середнього дошкільного віку.
42. Підберіть запитання для індивідуального спостереження з дітьми старшого дошкільного віку.
43. Розробіть план-конспект спостережень за сезонними змінами в природі для дітей молодшого дошкільного віку (сезон за вибором студента)
44. Розробіть план-конспект спостережень за сезонними змінами в природі для дітей середнього дошкільного віку (сезон за вибором студента).
45. Розробіть план-конспект спостережень за сезонними змінами в природі та сезонними змінами у живій природі для дітей старшого дошкільного віку (сезон за вибором студента).
46. Складіть план–конспект заняття «Спостереження за кішкою» (молодша група).
47. Складіть план заняття «Спостереження за черепахою» (старша група).
48. Складіть програмовий зміст і план розгляду картини «Кішка з кошенятами» (молодша група).
49. Сплануйте колективну працю в молодшій групі «Садіння гороху на грядці».
50. Сплануйте колективну працю в середній групі «Посів насіння чорнобривців».

51. Сплануйте колективну працю в старшій групі «Висаджування розсади квітів».
52. Сплануйте цикл дослідів для дітей дошкільного віку (вікова група за вибором студента).
53. Сплануйте проведення дослідів з повітрям для дітей дошкільного віку (за вибором студента).
54. Сплануйте програмовий зміст дидактичної гри в молодшій групі «Складемо букет».
55. Сплануйте дидактичну гру в молодшій групі «Чарівна торбинка».
56. Сплануйте дидактичну ГРУ природничого змісту для дітей старшого дошкільного віку (за вибором).
57. Наведіть приклад описової розповіді на матеріалі природи для дітей молодшого дошкільного віку.
58. Наведіть приклад описової розповіді природничого змісту для дітей старшого дошкільного віку.
59. Складіть сюжетну розповідь природничого змісту для дітей дошкільного віку (тема за вибором).
60. Наведіть приклад словесно–логічного завдання природничого змісту для дітей старшого дошкільного віку.
61. Розробіть тематику бесід природничого змісту для дітей старшого дошкільного віку на квартал.
62. Сплануйте план заключної бесіди про осінь для дітей старшого дошкільного віку.
63. Складіть програмовий зміст і план «Експерсії в парк восени» для дітей старшого дошкільного віку.
64. Складіть програмовий зміст і план «Експерсії на луку» для дітей старшого дошкільного віку.

65. Складіть програмовий зміст і план «Експерсії до лісу» для дітей старшого дошкільного віку.
66. Складіть схему конспекту експерсії до водойми для дітей старшого дошкільного віку.
67. Складіть план цільової прогулянки до парку восени для дітей старшого дошкільного віку.
68. Складіть план цільової прогулянки до скверу навесні для дітей старшого дошкільного віку.
69. Складіть план повсякденної прогулянки (перша половина дня) для дітей молодшого дошкільного віку.
70. Складіть план повсякденної прогулянки (перша половина дня) для дітей старшого дошкільного віку.

XII. РЕКОМЕДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти України: Науковий керівник: А.М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук.; Авт. кол-в: Богуш А.М., Беленька Г.В., Богініч О.Л., Гавриш Н.В., Долинна О.П., Ільченко Т.С., Коваленко О.В., Лисенко Г.М., Машовець М.А., Низковська О.В., Панасюк Т.В., Піроженко Т.О., Поніманська Т.І., Сідельнікова О.Д., Шевчук А.С., Якименко Л.Ю. – К.: Видавництво, 2012. – 26 с.
2. Беленька Г.В. Віконечко в природу: методичний посібник для вихователів дітей дошкільного віку / Г.В. Беленька. – К.: Сім кольорів, 2014. – 56 с.
3. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років (3-тє видання, доопрацьоване і доповнене) / наук.кер. проекту:

О.В. Огневюк, К.І. Волинець, наук. кер. програмою: О.В. Проскура та ін.. – К.: Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 492 с.

4. Дошкільнятам про світ природи: Старший дошкільний вік: навч.-метод. посіб. / Г.В. Беленька, Т.С. Науменко, О.А. Половіна. – К.: Генеза, 2013. – 112 с. – (Настільна книжка вихователя). Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (лист МОН України від 12.07 2013 р. № 1/11-11415) (*репозитарій*)

5. Яришева Н.Ф. Методика ознайомлення дітей з природою / Н.Ф. Яришева. - К.: Вища шк., 1995.- 255 с.

Додаткова література:

1. Беленька Г.В. Дитина в довкіллі: методичний посібник для вихователів дітей дошкільного віку. – К.: Сім кольорів, 2014. – 56 с.

2. Беленька Г.В. Знайомтеся: жук-сонечко. // Методична скарбничка вихователя, - № 6, 2014. – С. 36 – 39.

3. Беленька Г.В. Природничі науки в казках, запитаннях, завданнях, дослідях. Науково-методичний посібник для дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку. – К.: Шкільний світ, 2011. – 128 с.

4. Богініч О.Л. Беленька Г.В. Природа і Рух: [посібник для батьків дошкільнят та соціальних педагогів] / Під загальною редакцією С. Чередниченко. - К.: Кобза, 2003. – 192 с.

5. Горопаха Н.М. Виховання екологічної культури дітей. Посібник для вихователів дошкільних закладів та вчителів початкових класів / Наталія Михайлівна. – Рівне, «Волинські обереги», 2001 – 2001 – 212 с.

6. Ніколаєва С.М. Любов до природи виховуємо з дитинства. Рекомендації педагогам, батькам і гувернерам / Світлана Миколаївна Ніколаєва. – Х.: Видавництво «Ранок», 2007. – 96 с.

7. Плохій З.П. Виховання екологічної культури дошкільників: Метод. посіб. / Зоя Павлівна Плохій . – К.: Ред. журн. «Дошкільне виховання», 2002. – 173 с.

Робоча програма навчального курсу
«ОСНОВИ ПРИРОДОЗНАВСТА З МЕТОДИКОЮ»

Укладач: *Довбня Софія Олегівна*, старший викладач кафедри дошкільної освіти.

ББК 74.147 Основи природознавства з методикою: роб. прог. навч. дисцип. [для студентів за напр. підгот. 6.010101 «Дошкільна освіта] / уклад. С.О. Довбня. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014 - 28 с.